

Fisksätra - en @rena för demokrati som behöver mera resurser

Mats Myrstener

Lena Lundgren, som är barnbibliotekskonsulent på Regionbibliotek Stockholm, har utvärderat ett fyraårigt projekt på biblioteket i Fisksätra, Nacka kommun. Det heter "Språk som rikedom", och ambitionen har varit att biblioteket skall vara ett lokalt centrum för språkstödande arbete och "motor i ett aktivt kontaktskapande med ett öppet och uppsökande förhållningssätt". Utvärderingen är publicerad i skriften med samma namn "Språk som rikedom - en möjlighet för Fisksätra, en utmaning för Nacka kommun", utgiven av Regionbibliotek Stockholm som nr ett i deras skriftserie.

Profileringen ligger i tiden och Fisksätra har blivit rikskänt inom biblioteksvärlden för sin verksamhet. Drivande i projektet är filialföreståndaren Barbro Bolonassos. Häri ligger förstås ett litet problem - väldigt mycket hänger på den typ av eldsjälur som Barbro representerar.

Inspirationen för arbetet kommer från olika håll: Sydafrika, Kanada, Århus i Danmark, Angered i Göteborg, och inte minst liknande verksamhet, "community librarianship" som finns i England. Folkbiblioteket får en central roll i kontaktskapande arbete, i samarbete med skola, förskola, kyrka, sociala myndigheter, och inte minst med familjerna och boende i området. Nätverksbyggande är a och o i verksamheten.

Fisksätra, ett bostadsområde i Nacka kommun, öster om Stockholm, med en hög procent invandrarbefolkning, lämpar sig väl för ett sådant projekt. Ett centrum inte allt för stort, där bibliotekets centrala placering gjort det idealiskt som mötesplats, väl i linje med tankar som biblioteksforskaren Joacim Hansson skrivit om. 7.100 invånare, där i stort sett alla någon gång kommit i kontakt med biblioteket på

något sätt. Ett utåtriktat uppsökande arbete som är ganska ovanligt i bibliotekssverige idag.

Man kallar det en @rena för demokrati, något som Joacim Hansson också påpekat är en av folkbibliotekets gamla och självklara samhällsfunktioner. En mötesplats mellan kulturer och samhällsklasser, för jämlikhet och brobyggande. Få institutioner i Sverige lämpar sig så väl för detta brobyggande som folkbiblioteket.

"Biblioteket vill vara en aktiv resurs i samhällsbyggandet, genom att förmedla information via böcker och andra media, utställningar och program inom områdena språk, samhällsorientering, hälsa och friskvård." Idag lämpar sig denna informativa uppgift särskilt bra när det gäller invandras integrering i samhället. Fisksättras bibliotek har snabbt blivit en omtyckt mötesplats för invandrare i bostadsområdet, så som man skulle önska att alla stadsdelsbibliotek skulle fungera.

Nacka kommun har en ambitiös målsättning med visionen "Öppenhet och mångfald", en biblioteksplan, och en kulturpolitisk programförklaring. Kritiken som framförts i utvärderingen är dock att kommunen ger allt för lite stöd till det arbete som utförts i Fisksätra. De kommunala besparingarna kommer i första hand, de vackra målformuleringarna blir intetsägande om inte ekonomiska resurser skjuts till. I Fisksätra har det fungerat för att arbetet bedrivits, ofta på obetald arbetstid, av några eldsjälur.

Drivkraften har varit att se flerspråkighet inte som ett "problem" utan som en "tillgång". Ett utvecklat språk är en "tillgång för individen och för samhället". Det ska speglas i kommunens hela verksamhet. Invandras modersmål är viktigt för denna identitet. Hur man lyckats i det avseendet är dock omöjligt att mäta

skriver Lena Lundgren. Men man har nått ut till stadsdelens föräldrar med sitt budskap. Tvåspråkiga barnböcker ska också användas i språkträningen. Konst, musik, dans, drama ska tas tillvara. Nacka kommun har sedan gammalt en väl etablerad och känd musikskola.

Projektet har inte haft tillräcklig politisk förankring skriver Lundgren. Politikerna verkar tveka, inte minst vad gäller kostnaderna. En annan utvärderare, Marianne Enge Schwartz, skriver också att projektet innehåller "allt för många insatser och orealistiska förväntningar på resultatet". Biblioteket har också tvingats påta sig uppgifter som att vara projektplanerare, samordnare och till och med "fritidsgård", uppgifter som kommunen borde åtagit sig.

En annan utvärderare, Amelie Tham, skriver att projektet lider av svag finansiering och kortsiktighet, för lite lokaler i området och för höga lokalhyror, oklart ansvar mellan nämnderna, och en trög kommunal organisation.

Men projektledaren Helena Steen skriver också att biblioteket är "den viktigaste lokalen i hela Fisksätra". Det är ett bra exempel på modeordet "empowerment", dvs en mötesplats där "barn, unga och vuxna erövrar sina rättigheter, till kunskap, skapande, och möjlighet att delta i det offentliga samtalet".

En bra sammanfattning på vad det lokala folkbiblioteket kan göra. Fisksätra visar på att detta är möjligt. Nacka kommun borde spinna vidare på denna good-will-effekt. Som föredöme som visar på att integration är möjlig i ett invandrantätt område, och där folkbiblioteket spelar en ledande roll. Det var inte minst en anledning till att biblioteket nominerades till DIK:s utmärkelse Årets bibliotek 2008.